

Agop Ekmekciyan – Yüce bir ölüm!

Posted on 07/01/2022

24 Ocak 1988 yılında İstanbul Emniyet Müdürlüğü I.Şube polisleri tarafından boş bir arsada kurşuna dizilerek öldürüldüğü vakit Manuel Demir henüz 25 yaşındaydı. Genç yaşında, inandığı dava uğruna düşüncelerinden taviz vermeyen, onurlu duruşu ile cellatları çılgına çeviren Manuel Demir hunharca öldürüldü. Faşizmin azgınca terör estirdiği yıllarda tüm hak ve özgürlüklerin rafa kaldırıldığı, yurtsever, devrimci, komünistlerin hapisanelere atıldığı 12 Eylül faşizminin kol gezdiği şartlarda devrimci mücadeleye ara vermeden, çekinmeden devam etti.

Sıkı takip, zor şartlar, polis ve jandarmanın takiplerinden sıyrılmak için başka bir alana Samsuna gitti. Samsun'daki devrimci mücadele Manuel Demir'in hayatında önemli bir yer tutmuştur. O, da 16 yaşında henüz gençlik çağına ilk adımları atarken tutuldu Kaypakkaya sevdasına, en ağır klasik kitapları okuma alışkanlığı, öğrenme isteği diğer arkadaşları ile arasındaki farkı gösteriyordu.

Manuel Demir Kayseri'nin (Geserya) Bünyan - Gigi köyünde 1963 yılında dünyaya geldi. 1915 Ermeni Soykırımından sonra, günümüze kadar çok az sayıda bir nüfus kalan Bünyan Gigi Ermeni'leri, barınma koşullarının zorlaşması, devletin açık ve gizli baskıları sonucu aynı atalarının başına ne geldiyse onlar da, zorunlu olarak İstanbul'a göç ettiler.

Kayseri (Geserya), Ermenilerin yoğun olarak yaşadığı bir şehirdi. Aziziye-Bünyan-Gigi gibi bölgelere ayrılmış Ermeni'lerin önceden kendilerine ait Surp Yererutyun kilisesi, Surp Astva zaddin kilisesi, Surp Nigoğosyan kilisesi, Surp Kevork Surp Toros kiliseleri bulunmaktaydı. Bu kadar ibadet yerleri içerisinde aynı zamanda Ermeni'lerin kolejleri ile Ermeni okulları vardı. Bunlardan Mesrobyan koleji tanınmış olanlarındandır. Bugün bakıldığı zaman

bunlardan hiç bir eser yok. Parmakla gösterilecek bir kişi dahi kalmamıştır. Kiliseler hayvanlar için ahır olarak kullanılmaktadır. İttihat ve Terakki yöneticileri polis, tümen komutanı, kaymakam olmak üzere yazılı bir emir çıkararak her yerde olduğu gibi Kayseri’de de Tehcir’e başladılar. İttihat’çılar Bünyan ilçesini jandarma ve polis eşliğinde akşamdan abluka altına aldılar. İhtiyar heyeti çağrıldı. Ermeni’lerin devlete sadakatsızlığı gösterilerek, hükümet kararı ile başka yerlere nakledilecekleri, herkesin sabaha hazır olmaları istendi. 600 hane halkı sabahleyin jandar malar eşliğinde kağnılar ile yola çıkarıldı. Karakoldan, karakola teslim edilerek Halep’e kadar gideceklerdi.

Aynı uygulamalar Gigi(Kiki) Danışment köylerine de yapıldı. Bütün Ermeni’lerin hükümet emirlerine harfiyen uyulması istendi. Bu arada bazı Ermeni’ler, müslüman olan komşuları tarafından korundular. Saklandılar. Terkedilmiş Ermeni malları yöneticiler tarafından toplandı. Paylaşıldı. Bazıları pazarlarda satıldı. Peki bir ulusa yapılan bunca zulümden sonra devrimci olmaktan başka bir alternatif olabilir mi?

Manuel Demir ve ailesi zorunlu göçün ilk ayağı olan İstanbul’a geldiler. Dil’ine, kültürüne tamamen yabancı, hiç tanımadığı bir şehire gelerek kendilerini yaşam mücadelesi içerisinde buldular. Bir yandan yaşam mücadelesi verirken, diğer yandan Manuel Demir’i Ermeni okuluna kaydını yaptırarak, dilini, kültürünü kendi özünü öğrenmesi için çaba gösterdi. Türkiye’de yaşayan Ermeni halkının bir parti, bir milletvekili düzeyinde temsil edilmesine mücadele edilmediği için Patrikhane olarak rahmetli Şınork Kalustyan ermeni halkını zor koşullarda temsil etmiştir. Anadolu’yu gezerek kimsesiz, fakir çocukları eğitim ve öğretimlerini tamamlaması için ailelerinden alarak İstanbul’da yatılı Ermeni okullarında yetişmelerini sağlamıştır. 1915 yıllarında her bir Ermeni şehrinde kolej ve liseler olan, ermenice ve yabancı dilde eğitim varken, bugün halen Anadolu’da okulu olmayan şehirler mevcuttur.

Siirt, Şırnak, Bitlis, Mutki, Malatya, Sivas, Diyarbakır, Adıyaman, Sinop, Amasya, Kastamonu'ndan okumak için yatılı Ermeni okullarına İstanbul'a gelen Ermeni gençlerini hayat bir yerde buluşturdu. Kimisi Türkçe, Ermenice bilmezken burada okullarını tamamladılar. Bazıları ise şansızdı. Devlet bu durumda olan Ermeni'leri, "Ermeni değildir" diye okullara almadan okuma hakları ellerinden alındı.

Ailelerinden çok hayatı işte bu koşullarda değişik yerlerden gelen gençlerin hep beraber geçmiştir. Yazın bir iki ay ancak tatilde ailesini görüp okuluna tekrar dönerdi. İşte geleceğe dair dostlukların, yoldaşlıkların, hayat mücadelesinin temelleri burada atılmıştır. Bir ömrün şekillenmesi burada oluştu. Herkesin "yazgısı" İstanbul'da buluşmak olmuştur.

Sınıf çelişkilerinin doğal yansıması olarak, fikir mücadeleleri, devrimci saflarda yer almak kendini Ermeni gençleri arasında da gösterdi. Garbis Altınoğlu, Armenak Bakırcıyan, Hrant Dink, Hayrabet Hançer, Nubar Yalım, Manuel Demir...70-80'li yıllarda yetişen değerli Ermeni kadrolarıdır.

Manuel Demir'i anarken ve onun mücadelesini tanıtırken Raci Yılmaz'dan bahsetmeden geçmek eksik olur, doğru olmaz. Raci Yılmaz, Manuel'in eniştesi, yoldaşı, dava arkadaşı herşeyiydi. Ama onu da erken, İstanbul Üniversitesi fen fakültesi öğrencilik yıllarında aramızdan kopardılar. Aslen Samsun-Bafra'lı olan Raci Yılmaz lise öğreniminden sonra İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesini kazandı. TKP/ML ile örgütsel ilişki kurarak devrim mücadelesinde yerini aldı. Her köye gidiş-gelişte beraberinde kitap, kaset, dergi götürerek Bafra'da devrimci faaliyetlerin yolunu açtı. İlk defa kitleler Raci Yılmaz sayesinde Bafra'da TKP/ML 'den haberdar olmuştur. 1 Mayıs'ta kitleler halinde ilk defa yürünmüştür. Bunda Raci Yılmaz'ın emeği ve rolü büyüktür.

Kitlelerin sevilen, sayılan, güler yüzlü, çalışkan, fedekar önderi Raci Yılmaz'a İstanbul polisi tarafından evinde pusu kuruldu. Eniştesinin evine tesadüfen giden Manuel Demir durumu fark edince çıkıp haber vermek istedi. Ama buna mücadele etmeyen polisler, sağ teslim

alamayacaklarını bildikleri için kurşun yağmuruna tutup orada şehit ettiler. Yıl 6 Aralık 1980. Cenazesi Bafra'da toprağa verildi. Raci şehit düşmüş olmasına rağmen baskılar köyde aralıksız devam etti. Köy TIKKO cuların köyü olarak ilan edildi. Her defasında babasının evine gelen jandarma arama bahanesi ile baskı uyguluyordu. Sıkıyönetim baskı koşullarında ailesine en büyük desteği Manuel Demir verdi.

Onları bir an olsun yalnız bırakmadı. Sorunları ile ilgilendi. Zamanının bütün bölümünü devrimci mücadeleye adanmış Raci Yılmaz Parti üyesi olarak onurlandırıldı. Nerede bir sorun varsa Raci Yılmaz oradaydı. Çalışkan yardımsever okumayı seven yönleri ile tanınırdı. Köyde geceleri belirli bir saate kadar tütün dizer, sonra sabaha kadar kitap okurdu. Sonra da tarlaya tütüne giderdi.

Kara bulut gibi tüm Türkiye'yi baskı altına alan generaller çetesi, yurtsever, devrimci, aydın muhalif her kim olursa tutuklayıp cezaevlerine atmaya başladı. Faşizm şartlarında tutuklanmamak için Manuel Demir, Samsun'a eniştesinin köyüne giderek burada faaliyetlerine devam etti. Sıkıyönetim koşullarında jandarma ve polis terörü onu Samsun'da gözetim altına aldı. İlk sınavına burada cellatlara karşı başarıyla verdi. Samsun siyasi şubesi, Manuel Demir'i Gayrettepe Emniyet Amirliği siyasi polisine teslim etti.

GAYRETTEPE 1.ŞUBE İŞKENCE KARARGAHI

Tüm devrimci hareketlere operasyon yürüten hareket ve idare merkezi olarak kullanıldı. Buraya istisnasız giren, 7'den 70'e herkes muhakkak sorguda işkenceye tabii tutulmuştur. Tutuklanan kişinin yanısıra aileden bir kişi muhakkak gözaltına alınır, sorguda ona gözlerinin önünde işkence yapılırdı. Göz altında sorgulama müddeti Askeri faşist diktatörlük şartlarında 3 ay yani 90 gün polisin seni sorgulama hakkı vardı. Her şey polisin isteğine göre düzenlenmişti.

Her siyasi hareketi sorgulamaktan sorumlu bir masa vardı. TKP/ML operasyonlarını yürüten "K Masası" olarak bilinen yani Komünistler Masası her şeyden sorumlu idi. Bunlardan bazılarının adları Kemikkıran, Cüneyt, Kekeme... sorgudan geçen herkes tarafından muhakkak anımsanır. Bu katiller sürüsü TKP/ML Genel Sekreteri Süleyman Cihan'ın da katilleridir. Birçok devrimcinin sakat kalmasında rol almış insanlık düşmanlarıdır. İşte Manuel Demir böyle ağır koşullarda insan düşmanlarının eline geçti. Birincisi Komünist bir Partinin dava adamı olmak, hele hele ermeni milliyetine mensup bir Partizan olarak suçlanmak, işkencecilerin iştahının kabartıyordu. Uzun süren işkenceler sonunda Manuel Demir bu sınavdan da yüzü ak olarak çıktı. İşkencecileri kendi inlerinde mağlup etti. Önderlerinden devr aldığı, Kızıl Direnme ruhunu Gayrettepe işkence merkezinde yaşattı.

Bir an olsun oğlunu yalnız bırakmayan, her gittiği yere arkasından giden, ilerlemiş yaşına, hastalığına aldırılmayan annesi Yeter Mayrig bu süre zarfında çok yoruldu. İstanbul'un zor koşullarına aldırılmadan kar, kış demeden ceza evleri, mahkeme kapılarında biricik oğlu için düşmana inat sahiplendi. Manuel Demir'in davasının savunucusu oldu. Diğer anne ve babalar ile dayanışma içerisinde evlatlarına sahip çıktılar. İşkenceciler, ellerine geçirmiş oldukları Ermeni milliyetine mensup bir Partizan'a sadist ırkçı, faşist duygularını tatmin etmek için işkencenin bütün çeşitlerini denediler. Aşağıladılar. Genç henüz 18 yaşında olan bir genci çarmıha gererek kendilerini tatmin ettiler. Her falaka, elektrik işkence faslında çığlıklarını Yeter Mayrig yüreğinin en derin hücrelerinde hissetti. Kendine uygulanıyormuşcasına yaşadı ve saçlarını ağarttı.

Şube dönemi bitmiş artık cezaevinde geçecek uzun yıllar başlamıştı. İstanbul'da sırasıyla bütün cezaevlerini Selimiye Kışlası, Hasdal, Sultanahmet, Sağmalcılar cezaevlerinin soğuk, nemli odalarında yaşama tutundu. Düşmana inat yarasını göstermemeye çalıştı. Şube dönüşü Hasdal cezaevi TKP/ML dava tutsaklarının kaldığı koğuşa geldi. Şube'de kalan işkence izlerinin bakımını yoldaşları üstlendi. Askı, yani çarmıha gerilince tutmayan kolları masaj yapılarak eski haline geldi. Koğuş yaşantısında çok sevdiği sazı eline aldığı zaman en güzel türkü ile marşları yani "İnce Memet'ten" başlayıp, "Jandarma çemberinde Ahmet

Muharrem Çiçek'im" ben diye marşları hiç bir zaman eksik etmezdi.

Cezaevlerinde uygulamaya konulan yaptırımlar, hız kesmeden bütün ceza evi ve tutuk evlerinde uygulamaya konuldu. Tutukluların hepsini bir "asker" olarak gören,askeriyenin güvenliği altında olduğunu söyleyen bu uygulama, bütün ceza evlerinde şiddetle karşı çıktı. "Komutanım" deme zorunluluğuna karşı kimse kabul etmedi. Eğer kabul edilseydi, arkasından Tek Tip elbiseler gündeme gelecekti. Bu uygulamalara Açlık Grevleri ile karşılık verildi. Azgınlaşan idare operasyonlara başladı... Binbaşı Faik (tutuklular Deli Faik diye çağırırlardı) ve ona bağlı Astsubay ve Yüzbaşından oluşan operasyon timinin saldırılarına birçok defa maruz kalındı. Dostluk, yoldaşlık ve en önemlisi insan olmanın en yüce erdemleri operasyonlara karşı bütün koğuş kol kola girerek "İnsanlık onuru işkenceyi yenecek" diye haykırılarak, yaşatıldı. 1981 yılında girdiği hapishaneden 1985 yılında "özgürlüğüne" kavuştu.Hapishaneyi bir okul gibi değerlendiren Manuel Demir kendini geliştirdi. Zamanının büyük bölümünü okuyarak, tartışarak geçirdi. Dışarıda kendisini bekleyen yeni bir mücadele sürecine hazırladı. Manuel Demir artık omuzlarında ağır bir yük ve sorumluluk taşıyordu. Dağılan örgütün yeniden toparlanması için İstanbul'da çalışmalara başladı. Ünal Küçükbayrak ile geceli, gündüzlü uzun çalışmalarda yeni yönelimin çalışmalarını yürüttüler. Bu arada sivil polisler Manuel Demir'i hiç boş bırakmadı. Her kim olursa olsun cezaevinden çıkan siyasi tutuklular yine polis tarafından keyfi olarak her an tutuklanabilir, göz altına alınabilirdi. Evi göz altında tutuluyor, takip ve izlemeler devam ederken Manuel Demir bunların farkına varmıştı. Belirli bir dönem veya bir aralığına da olsa yurt dışına çıkıp güvenli bir ortamda kalması istenilmesine rağmen kabul etmedi. Avrupa benim için "altından kafes" dir diyerek red etti.

En çok istediği Dersim dağlarında gerilla olarak dolaşmak ve savaşa katılmaktı.Bu isteğini örgüte sundu.Örgüt bu talebini kabul etti. Yaz ayında bir aylığına da olsa Dersim dağlarında gerilla olarak dolaştı. Kendini yetkinleştirdi. Armenak Bakır'ın Ermeni cemaat içerisinde başlatmış olduğu hareket neticesinde, onun yolunda giden, davasını ve mücadele bayrağını devralan Manuel Demir, "sen rahat uyu", "bıraktığın mücadeleyi bizler devraldık" dercesine

Dersim’de geçici bir süre de olsa kaldı.

1970 ile 1980 yılında Türkiye’de oluşan Siyasal hareketler kendini Ermeni çevreler içerisinde de gösterdi. Bu dönemde öne çıkan Garbis Altınoğlu, hareketin önderlerinden biri durumuna geldi. Yine Armenak Bakır Ermeni çevresinde birçok kişiyi etkilemiş, örgütlemiş devlet tarafından tehlikeli bir unsur olarak tanıtılmıştır. En yakın çevresinden kişi olarak bilinen Hrant Dink’in siyasal kimlik kazanmasında önemli rolü olmuştur. Gazeteci kimliği ile Ermeni sorununda tabuları yıkan Hrant Dink, devlet tarafından öldürüldü. Yine Halkın Birliği gazetesi yazı işleri müdürü olan Hayrabet Hançer, Kayseride güpe gündüz devletin desteklediği ve örgütlediği faşist çeteler tarafından hunharca öldürüldü. Nubar Yalım ise Hollanda’da 12 Eylül generallerinin örgütleyip gönderdiği MİT elemanları tarafından öldürüldü. 1 Mayıs 1977 yılında İşçi Bayramı gösterilerinde Taksim’de yaralı olarak kurtulmuştu. Bir çok sempatizan ve taraftar yine 12 Eylül karanlık döneminde tutuklanarak ağır hapis cezalarına çarptırılmıştır.

Zulmün, faşizmin kol gezdiği 12 Eylül şartlarında generaller, polisler yani devlet ”her şeyi bitirdik”, ”solu ezdik” ”herkes ceza evinde” ”artık kimse bir şey yapamaz” diye at koşturdukları bir dönemde, 12 Eylül’den sonra Faşizme karşı indirilen bir darbe Kandıra Piyade Alayı baskını olarak tarihe geçti. Baba Erdoğan ve Manuel Demir önderliğinde gerçekleştirilen bu eylem 12 Eylül’den sonra faşizme indirilen bir darbe, kitleler tarafından coşkuyla karşılandı. 10 TİKKO militanın katılımıyla gerçekleşen 197. Piyade alayına ait mayın deposuna girip, askerleri etkisizleştirerek silahlara el konuldu. Yine 26 Mart 1988 yılında Metris ceza evinden 60 metrelik tünel kazarak özgürlüklerine kavuşan 29 tutsak devrimcinin firar eylemi, ”kaçılması imkansız” denilen cezaevinden kaçarak devrimci iradenin nelere muktedir olduğunu gösterdi. Bu tür eylemler Türkiye ve Yurt dışında halk tarafından sevinçle karşılanmıştır.

İzmit’te bulunan Kandıra Piyade Alayı Baskını ve TSK silahlarını kamulaştıran eylemden sonra Manuel Demir her tarafta aranmaya başladı. Jandarma ve Siyasi polisin gayesi onu

sağ salim ele geçirmektir. İzine İstanbul Sefaköy’de ulaşıldı. Tutuklanan yine Gayrettepe 1. Şube Emniyet Amirliğine getirilen Manuel Demir burada yoğun işkencelere tabi tutuldu. İstedikleri şeyleri alamayan siyasi polis çatışma süsü verip Sefaköy’de boş bir arsada hunharca öldürdü. Ermeni kilisesinde yapılan cenaze töreninde polis "cadı avı" başlattı. Terör estirdi. Dirisinden korkan polis, ölüsünden bile korkar duruma düştü. Türkiye’nin en karanlık döneminde göz altında kayıpların, infazların, toplu mezarların, işkencede öldürülüp gömülen...bugün dahi akıbetleri halen belli olmayan, infazlar Türkiye’inde Manuel Demir’in anıları, kısa ama örnek yaşantısı her zaman için insanlık yürüyüşünde yaşayacaktır.

Bu halk MANUEL adını ağıtlarında ve yeni doğan çocuklarına MANUEL adını vererek yaşıyor, sonsuza dek yaşatmaya devam edecektir.

ANILARI SONSUZA DEK YAŞAYACAKTIR !

Kaynak: kaypakayahaber.com